

1895

10 B(1152)
A50

ТОДОРЪ

АЛЕКСАНДРОВЪ

ЮБИЛЕЕНЪ БРОЙ

ДАРИЪ

4431

Задачитѣ на младежѣта въ нашата борба

Младежѣта е играла видна роля въ живота на всички народи. Въ първитѣ редици на движенията за народно възраждане винаги сж се отзовавали младитѣ поколѣния съ своя незасегнатъ отъ валяка на живота идеализъмъ, съ своята огнена жажда за подвизи и съ своя бодъръ духъ, обѣрнатъ къмъ бждещето и зрѣещъ подъ топлината на нови идеи, за които старитѣ поколѣния сж оставали глухи. Съ тия духовни оржжия, както и съ присжщата ѣ роля въ живота, младежѣта на всички народи е била съкровищница, която е съхранявала надеждитѣ за бждещето имъ. За това свидетелствува и държавната политика, която е обѣрнала всичкото си внимание къмъ младежѣта въ страни, които — било за да ликвидиратъ съ едно минало и да изградятъ върху нови основи държавата и обществото, било за да заздравятъ и запазятъ едно положение, което се руши подъ ударитѣ на нови течения — искатъ да се облѣгнатъ върху сигурни наследници. Въ фашистка Италия, въ Съветска Русия, пѣкъ и въ реакционна Югославия, режимътъ гради, или се мжчи да гради върху младежѣта, която е обектъ на специални държавни организации.

Ако ролята на младежѣта е отъ голѣмо значение за културни държави съ традиции, тази роля за народи съ по-слаба култура е още по-крупна. Защото покрай изброенитѣ вече качества, присжщи на всички млади хора, младежѣта на такива народи притежава и преимущество да бжде носителка на фара на просвѣтата, който тепърва почва да раз-

прѣсва тъмнината, въ която сж живѣли старитѣ поколѣния, какъвто е случаятъ съ балканскитѣ народи, на първо мѣсто — нашиятъ

Радвамъ се, че десетъ-годишниятъ юбилей на пловдивската младежка организация ми дава поводъ да кажа нѣколко думи специално за ролята на македонската младежъ въ освободителната борба при днешнитѣ условия на работа. Особено съмъ щастливъ, че културната инициатива, която ми дава този поводъ, изхожда отъ една организация, въ чиито първи стжпки на сжществуване, преди десетъ години, имамъ скромно участие и азъ самиятъ. Други, може би, ще напишатъ спомени за нашитѣ тогавашни борби, други ще изтъкнатъ грѣшкитѣ и заслугитѣ на първитѣ младежки радетели въ Пловдивъ. За себе си ще кажа, че днесъ съмъ щастливъ и гордъ отъ възхода на младежкото движение. Фактътъ, че въпрѣки спѣнкитѣ и горчевинитѣ отъ първитѣ часове, пловдивската младежка организация днесъ празнува своя десетъ годишенъ юбилей въ служба на освободителното дѣло, показва, че семето на идеята за национална свобода и за националниятъ характеръ на нашето движение е по-силно отъ всички бурени, които сж се развжждали и могатъ още да се развждятъ около нея и за нейна смѣтка.

Това семе — *македонската младежъ* е именно, която го хвърли преди четири десетилѣтия. Основателитѣ на македонското освободително движение бѣха все млади хора, между 20 и 30 годишна възраст, които бѣха

отхвърлили робската мждростъ „преклонена плавичка остра сабя не сече“, съ която по-възрастният оправдаваха бездействието си. Тия млади хора поводоха народа ни към свобода чрез борба. Когато въ 1893 и 1894 год. нашитъ учители поставяха основитъ на ВМРО и изграждаха дѣлото, което нѣколко години по-късно се прояви съ стихийна сила, Даме Груевъ бѣше на 23 години, Гоце Дѣлчевъ — на 22 години, Пере Тoшевъ, Хр. Тарчевъ, малко по-късно Хр. Матовъ и др. сяко не надминаваха младежката възраст. Македония дѣлжи своя подемъ на младежъта си отъ края на 19 вѣкъ. Каквото и да се говори, тази младежъ постигна една важна цель: *тя затвърди правото на Македония за свобода*. На днешната и утрешна младежъ остава да извоюва това признато право.

— Какъ? По кои пѣтици?

— Условиата за борба днесъ сж различни отъ ония, които съществуваха по време на турското робство. Както за младежъта вътре въ Македония, така и за оная въ изгнание, новитъ условия — мѣстни и международни — наложиха и нови задачи. Нѣма да разглеждамъ задачитъ на македонската младежъ останала по роднитъ огнища. Сяко така нѣма да говоря и за ония срѣдства за борба, които сж осветени отъ миналото и които оставатъ общи и постоянни елементи — както по време, така и по мѣсто — въ дейността на всички борци: млади и стари, емигранти и вътрешни. Знае се, че най-живо е дѣлото, което иска най-много рискове и жертви и че най-преданто служатъ на Македония онѣзи, които сж се обrekli въ тая именно област. Тази истина е така безспорна, щото излишно е да доказваме нейната сила. Слава Богу, че тя се е наложила въ съзнанието на всички синове на Македония и подхранва неизчерпаемия резервоаръ отъ борци, безъ които останалитъ отрасли отъ нашата дейность — включително и оная, за която ще стане дума и по-долу — биха били не само безрезультатни, но и безсмислени. Значи, при предпоставката, че главната, осветена отъ опита, дейность си остава въ центъра на грижитъ ни, кои нови задачи очакватъ македонската младежъ въ изгнание?

— Нѣкога, преди народнитъ катастрофи да създадатъ теоритъ на дефетизма, нашата освободителна борба не срѣщаше никакви прѣчки въ свободна България. Македонскитъ дейни сили въ свободното царство не чувстваха нужда да се обръщатъ задъ грѣба си, за да се бранятъ и да бранятъ движението отъ нападки и насѣквания. Цѣлото обществено мнение въ братската страна бѣше тѣломъ и духомъ съ македонскитъ борци. Днесъ условията сж по-тежки. Катастрофитъ, вражеската пропаганда, партизанското заслѣпление, властогонскитъ егoизъмъ и пр. създаватъ свои теории, за да спянатъ нашия устремъ. Било подъ формата на грижа за „бж-

дешето на държавата“, за „държавния суверенитетъ“, било съ вѣдичата на българо-сръбско сближение, било поради смѣтки за увеличание въ партизанскитъ борби колкото се може повече македонски сили, въ общественото мнение въ България се очертаватъ опасни течения. Тѣзи течения, които днесъ сж въ зародиша си, утре могатъ да се развиятъ на широка почва. Македонската младежъ е, която ще има да изнесе борбата срещу тѣхъ. Тя е, която ще трѣбва да брани дѣлото завещано отъ бацитъ, като не отстъпва отъ македонската идеология и отъ извоюванитъ позиции. Тя е, която трѣбва да пази тила на главнитъ сили, ангажирани въ неравна борба отъ подтиснитъ на народа ни. За да изпълни тая своя тежка задача, македонската младежъ трѣбва системно да се подготва. Организираното на младежъта, стѣганото на младежкитъ редници не могатъ да бждатъ сами по себе си цель. Тази организаторска работа е само едно срѣдство, за да може да се улесни просвѣщаването и посвещаването на младежитъ въ идеалитъ на Македония. Не е достатъчно само нѣколко водачи да бждатъ просвѣтени и да владеятъ духовнитъ оржия, съ които се брани дѣлото на полето на легалнитъ борби. Всички младежи, споредъ силитъ и положението имъ, трѣбва да работятъ, за да усвоятъ тия оржия. За това е нужна *една програма*, една *школа*, която да подготви нашата младежъ. Дисциплината и жертвитъ, които се искатъ отъ насъ ще бждатъ толкова по-голѣми и по-ценни, колкото по-съзнателно ги даваме. А за да се постави на твърди основи съзнанието на македонската младежъ, тя трѣбва *системно* да се възпитава и просвѣщава въ това направление. Така тя ще може да служи на Македония не само съ една слѣпа преданность, но и съ познания, които да може да противопостави на своитъ противници.

Втора една задача се слага предъ македонската младежъ въ връзка съ нашата пропаганда въ чужбина. Ние нито въ брой, нито по материални въоржжения можемъ да сразимъ врага на бойното поле. За успѣха си ние трѣбва да спечелимъ и подкрепата на чуждото обществено мнение, т. е. на ония сили, чиято санкция, дори и при благоприятенъ изходъ отъ известни събития, е необходима, за да се запазятъ плодоветъ на една победа. Ако нашитъ потисници, имайки преимущество да се ползватъ отъ единъ свършенъ фактъ, облеченъ въ международна санкция, изразходватъ грамадни срѣдства за пропаганда въ чужбина — какво остава за насъ, които трѣбва да разрушимъ създаденото положение и да изградимъ ново?

До скоро всички ние мислѣхме, че светостъта на една кауза и правотата на известни аспирации сж сами по себе си достатъчни, за да спечелятъ общественото мнение въ чужбина. Събитията ни показаха, че сме грѣшили

И трѣба да поправимъ тая грѣшка. Новата задача — пропагандата въ чужбина, която е едвамъ започната отъ по-старитѣ — изцѣло ще легне върху днешната младежъ. Задача е трудна, но за това лѣкъ е важна. За нейното постигане трѣбва по-широка подготовка, по-грижливъ изборъ на хора и повече срѣдства. Защото, до като въ България дейността ни може да се спѣва отъ дейността на отдѣлни срѣди срѣди едно мнозинство отъ симпатизиращи братя, въ чужбина е тъкмо обратно: всрѣдъ море отъ апатия и враждебностъ — ще трѣбва да се хващатъ позиции и да се печели теренъ. За това сж нуждни много материални и интелектуални сили. Всестранното изучаване на македонския въпросъ въ народностно, географско, икономическо и политическо отношение — трѣбва да бжде нашата неотстъпна грижа. Само запасени съ широки познания и съ научна документация по тая материя, ние ще можемъ да отбиваме и унищожаваме тезитѣ на вражеската пропаганда. Трѣбва да изучаваме чужди езици, да се школуваме въ тайнитѣ на общуване съ чужденци, въ изкуството да имъ поднасяме нашитѣ разбириания въ духа на тѣхния манталитетъ, да свикнемъ да третираме македонската борба не въ нейната изолирана епическа красота, а въ рамкитѣ на международнитѣ въпроси, т. е. да усвоимъ тактиката, която да наложи македонския въпросъ на вниманието и на онаия, които не се интересуватъ отъ отдѣлни хуманитарни въпроси, но сж готови да разглеждатъ работитѣ дотолкова, до колкото се намиратъ въ връзка съ тѣхнитѣ собствени интереси. Това широко поле за работа не е за едно поколение, което е формирано въ друго направление и което си отива. То е открито предъ македонската младежъ.

Не напразно всички чужденци, предъ които е ставало дума за нашето движение, погледатъ съвсемъ другояче на въпроса, когатъ имъ се каже, че ние имаме близо 230 младежки организации. Въ тоя фактъ чужденцитѣ виждатъ, че съ залезването на поколенията на възрастнитѣ, македонскитѣ въпроси нѣма да изчезне, както ги убеждаватъ сърби и гърци, а тъкмо обратно: той ще се поеме отъ едно ново поколение, което по подготовка и по съзнателенъ патриотизъмъ ще надминава своитѣ предшественици. *Това трѣбва да бжде така.* Ръководителитѣ на младежкото движение трѣбва да изработятъ специална програма за издирване и планомерно подготвяне на хората, които по природни дарби сж посочени за такава една работа.

Не искамъ да кажа, че както по първата така и по втората задача не се върши нищо. Но всичко, което се върши въ тая областъ има повече случаенъ характеръ. А трѣбва да се създаде система за подготвяне на младежъ съ огледъ на тия специални задачи. Сега, когато може да се счита, че организационниятъ периодъ е привършенъ — трѣбва да се почне системна просвѣтителна работа. Мисля, чѣ нѣма по удобенъ случай за напомняне на необходимостъ отъ юбилея на една младежка организация, която позволява да се хвърли погледъ върху една десет-годишна дейностъ, която е богата съ резултати, но въ която могатъ по-усилено да се видятъ и празнинитѣ.

Да запълнимъ празнинитѣ, да заздравиимъ фронта, като снабдимъ организираниитѣ македонски сили съ всички родове оружия, които сж необходими за една многостранна борба, каквато ни налагатъ днешнитѣ условия.

Женева, 19 февруарий, 1932 г.

Симеонъ Евтимовъ

Излетъ до Бѣла черква.